

WYMAGANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO

NA POSZCZEGÓLNE OCENY

KL. IV

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu,
- dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej,
- zna pojęcie *fikcja literacka*,
- wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego,
- rozpoznaje czytany utwór jako baśń, hymn,
- zna pojęcia: *epitet, porównanie, przenośnia, uosobienie, ożywienie*,
- wskazuje i omawia tytuł utworu,
- rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu,
- wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność,
- zna pojęcie *dialog*, wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu,
- zna pojęcia *podmiot liryczny, narrator, bohater*,
- zna pojęcia *narrator, narracja*,
- wskazuje w tekście bohatera głównego,
- określa tematykę utworu,
- nazywa swoje reakcje czytelnicze,
- objaśnia dosłowne znaczenia w tekstach,

- wypowiada się na temat sytuacji bohaterów literackich,
- wypowiada się na temat wybranych zagadnień i znaczeń utworu,
- podejmuje próbę interpretacji tekstów,
- wypowiada się na temat postaci i zdarzeń,
- wskazuje wartości piękna, dobra, prawdy w czytanych utworach,
- rozpoznaje tekst literacki,
- wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost,
- określa temat tekstu,
- zna pojęcie *tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit*,
- wydobywa z tekstu wskazane informacje,
- rozpoznaje czytany utwór jako komiks,
- odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego,
- posługuje się terminami *scena, aktor, gra aktorska, dekoracja* w kontekście widowiska teatralnego,
- przedstawia wybrane fakty dotyczące historii kina,
- odróżnia film od programu informacyjnego zna pojęcie *adaptacja utworu literackiego*,
- wypowiada się na temat treści tekstów kultury,
- dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją realistyczną (np. ilustracja),
- z uwagą odbiera filmy, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży,
- krótko wypowiada się na zadany temat związany z otaczającą rzeczywistością,
- zna pojęcie *argument*,
- tworzy logiczne i w przeważającej części uporządkowane wypowiedzi,
- wyszukuje w tekście informacje,
- tworzy według podanego wzoru wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przedmiotu, opis miejsca, list, zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, pozdrowienia,
- wygłasza tekst z pamięci,

- sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy wypowiedzi,
- redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach,
- opowiada o treści przeczytanych utworów,
- wie, że współczesne komunikaty (SMS, e-mail) muszą być poprawne pod względem językowym i ortograficznym,
- tworzy według podanego wzoru opowiadania na temat dalszych losów bohatera tekstu,
- odwołuje się do swojej wiedzy o języku w tworzonych wypowiedziach,
- czyta poprawnie tekst, wyznaczając głosowo granice zdań,
- zapisuje odręcznie informacje pozyskane z różnych źródeł,
- korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe),
- korzysta z zasobów szkolnej biblioteki,
- korzysta ze słownika ortograficznego,
- potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii,
- ma świadomość, że nie wszystkie informacje w internecie są prawdziwe,
- korzysta z internetu w celach edukacyjnych,
- czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu,
- wypowiada się na temat obrazów poetyckich w wierszach,
- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości,
- wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego,
- wskazuje cechy gatunkowe baśni, hymnu,
- odróżnia uosobienie od ożywienia,
- nadaje tytuły wybranym częściom utworu,
- odróżnia wiersz ciągły od stroficznego i rymowy od wiersza bez rymów,
- omawia wydarzenia fabuły,

- objaśnia pojęcie *dialog*,
- omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego,
- odróżnia autora od narratora,
- określa cechy bohatera głównego,
- omawia tematykę utworu,
- opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich,
- rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach,
- określa doświadczenia bohaterów literackich,
- przedstawia własne rozumienie utworu,
- wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne,
- wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohaterów oraz aspekty sytuacji,
- wskazuje wartości ważne dla bohaterów literackich,
- rozpoznaje tekst informacyjny,
- odczytuje informacje wyrażone wprost,
- wyciąga wnioski z tekstu,
- wyodrębnia w tekście części kompozycyjne,
- porządkuje informacje z tekstu,
- wskazuje charakterystyczne cechy komiksu,
- rozpoznaje różne teksty kultury,
- posługuje się terminami: *kostium*, *rekwizyt*, *charakteryzacja*, *muzyka* w kontekście widowiska teatralnego,
- posługuje się pojęciami związanymi z filmem (*scenariusz*, *reżyseria*, *ujęcie*, *gra aktorska*, *muzyka*, *reżyser*, *kadr*, *plan filmowy*),
- rozpoznaje wybrane gatunki filmowe,
- objaśnia pojęcie *adaptacja utworu* w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych,
- porównuje treści tekstów kultury z rzeczywistością znaną mu z własnego doświadczenia, dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny, posługując się bardziej złożoną konwencją realistyczną (np. komiks),

- świadomie odbiera filmy, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży,
- aktywnie uczestniczy w rozmowie na zadany temat,
- rozpoznaje argumenty w wypowiedzi,
- zna pojęcie *akapit* i rozumie jego funkcję w wypowiedzi,
- ocenia przydatność uzyskanych informacji,
- tworzy samodzielnie wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie(twórcze, odtwórcze), opis przedmiotu, opis miejsca, list, zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, pozdrowienia, recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy,
- sporządza samodzielnie odtwórczy i twórczy plan ramowy wypowiedzi,
- tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkudzaniowej wypowiedzi, planu,
- omawia problematykę przeczytanych utworów,
- używa właściwych zwrotów grzecznościowych w swoich wiadomościach SMS oraz korespondencji internetowej,
- tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów,
- stosuje zwroty grzecznościowe w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- czyta poprawnie tekst, zwracając uwagę na znaki interpunkcyjne,
- porządkuje według własnego pomysłu uzyskane informacje,
- wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji,
- zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych,
- zna budowę słownika ortograficznego,
- wyszukuje hasła w encyklopedii,
- ocenia przydatność uzyskanych informacji,
- rozwija umiejętności efektywnego korzystania z zasobów internetu,
- czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony.

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach,
- analizuje obrazy poetyckie w czytanych utworach,
- odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości,
- wypowiada się na temat fantastyki w baśniach,
- analizuje cechy baśni tradycyjnej i współczesnej,
- wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienia i ożywienia),
- dostrzega funkcję tytułu jako elementu konstrukcyjnego utworu,
- określa wers, zwrotkę, refren, rymy, liczbę sylab w wersie jako elementy rytmizujące wypowiedź,
- analizuje przebieg zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność,
- porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora,
- wypowiada się na temat uczuć i przeżyć bohatera, podmiotu lirycznego,
- objaśnia funkcję narracji w tekście,
- prezentuje swój pogląd na temat bohatera głównego,
- określa problematykę utworu,
- opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury,
- odróżnia znaczenia dosłowne od prostych znaczeń przenośnych,
- porównuje sytuację bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami,
- uzasadnia swoje rozumienie utworu,
- wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich,
- prezentuje swój pogląd na temat bohaterów i sytuacji,
- zestawia wartości i ich przeciwieństwa utworach na zasadzie kontrastu,
- odróżnia tekst literacki od informacyjnego,
- dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio,
- określa główną myśl tekstu,
- określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia,
- odróżnia informacje ważne od drugorzędnych,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru,

- wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru,
- wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne,
- rozpoznaje poszczególne plany filmowe,
- wyjaśnia różnicę między filmem animowanym a innymi gatunkami filmowymi,
- wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją,
- komentuje treści tekstów kultury w odniesieniu do własnego doświadczenia,
- dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat),
- wykorzystuje swoją wiedzę na temat tekstów kultury, odbierając filmy, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży,
- wypowiada się logicznie na tematy związane z poznanymi tekstami kultury,
- posługuje się argumentami w rozmowie,
- tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym,
- dokonuje selekcji informacji,
- tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie(twórcze, odtwórcze), opis przedmiotu, opis miejsca, list, zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, pozdrowienia,
- artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu,
- stosuje jednolitą formę wypowiedzeń (bez czasownika) w zapisie planu ramowego,
- rozplanowuje kompozycję układu treści w notatce,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku w swoich wypowiedziach na temat tekstów,
- zapisuje poprawne, komunikatywne wiadomości SMS,
- tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi

opowiadania na podstawie tekstu,

- funkcjonalnie stosuje odpowiednie konstrukcje składniowe w różnych sytuacjach komunikacyjnych,
- czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa,
- zapisuje informacje za pomocą edytora tekstu,
- selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych,
- korzysta z zasobów bibliotek *on-line*,
- korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych,
- korzysta z informacji zawartych w encyklopedii,
- konfrontuje ze sobą informacje uzyskane z różnych źródeł, szczególnie internetowych,
- zna wybrane zasady netykiety i przestrzega ich,
- czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy tekstów podejmujących grę z konwencją literacką,
- analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckich,
- określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej,
- wypowiada się na temat elementów fantastycznych w utworach współczesnych,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji,
- objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych w czytanych utworach,
- analizuje wpływ tytułu na odbiór tekstu,
- używa funkcjonalnie pojęć *wiersz ciągły*, *stroficzny*, *rymowy*, *bezrymowy* podczas analizy wiersza,
- funkcjonalnie stosuje słownictwo określające następstwo zdarzeń,
- omawia sposób zapisu dialogu w tekście,
- określa motywy działania bohatera, określa stosunek narratora do wybranych

elementów świata przedstawionego utworu,

- dostrzega różne formy narracji w tekście,
- posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci głównej w utworze,
- omawia problematykę utworu,
- opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury,
- funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę do objaśnienia przenośnych znaczeń w tekstach,
- komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych nastolatków,
- funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu,
- wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury,
- posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów i sytuacji,
- odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury,
- określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego,
- odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio,
- analizuje i interpretuje główną myśl tekstu,
- omawia relacje między częściami wypowiedzi,
- hierarchizuje informacje,
- charakteryzuje komiks jako tekst kultury,
- objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych,
- rozpoznaje środki wyrazu charakterystyczne dla pantomimy,
- określa właściwości i funkcje poszczególnych planów filmowych,
- nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk),
- wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją sceniczną i radiową,
- odbiera tekst kultury jako źródło wzbogacania własnych doświadczeń,
- dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny, posługując się

konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką),

- aktywnie odbiera filmy, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, czyniąc je źródłem swoich działań twórczych,
- świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi,
- używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska,
- tworzy semantycznie pełne i bogate językowo wypowiedzi,
- wypracowuje skuteczne metody selekcji informacji,
- tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, stosuje funkcjonalnie różne środki językowe,
- recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją i napięciem emocjonalnym,
- dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek,
- opowiada o treści, problematyce i formie poznanych tekstów kultury,
- zna i stosuje zasady netykiety w komunikacji internetowej,
- tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów,
- funkcjonalnie i twórczo wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach,
- czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści,
- opracowuje własne sposoby szybkiego i efektywnego zapisywania informacji,
- gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat zasobów bibliotecznych w docieraniu do informacji,
- określa funkcje słowników,
- korzysta ze słowników on-line,
- krytycznie ocenia i weryfikuje informacje uzyskane z różnych źródeł,
- postrzega nowoczesne technologie informacyjne jako narzędzia do rozwijania i prezentowania własnych zainteresowań,
- czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu

z kontekstami.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym,
- podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych,
- dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych,
- stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów,
- dostrzega i objaśnia związki pomiędzy warstwą językową, brzmieniową i semantyczną utworów poetyckich,
- w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywy ich działania oraz kontekst sytuacyjny,
- kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury,
- wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska,
- ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru różnych tekstów, kultury,
- pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi,
- swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w swoich wypowiedziach ustnych,
- operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych,
- w sposób szczególny dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi,
- zapisuje teksty w sposób przejrzysty z wielką dbałością o stronę graficzną i wydzielenie myślowe w formie akapitów,
- podejmuje działalność literacką i kulturalną,
- prowadzi blog internetowy,
- redaguje twórcze, oryginalne teksty informacyjne o szkole przeznaczone do gazetki lub na stronę internetową,

- wykorzystuje narzędzia TIK (np. smartfon, tablet) do zapisywania i katalogowania informacji,
- opracowuje własne bazy informacji, np. kartoteki, fiszki z hasłami, foldery plików,
- wykorzystuje programy, aplikacje i gry edukacyjne do samodzielnej nauki języka polskiego,
- zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość, poszanowanie cudzej własności),
- bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych z języka polskiego,
- chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych.

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągną poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- wie, na jakie pytania odpowiada rzeczownik, czasownik, przymiotnik i przysłówek, rozpoznaje formy bezokolicznika,
- rozpoznaje w tekście formy liczb odmiennych części mowy,
- używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach,
- stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych,
- zna pojęcia *podmiot, orzeczenie, określenia*,
- wie, że wyrazy w zdaniu łączą się w związki wyrazowe,
- rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące,
- wie, jak zbudowane jest zdanie,
- zna pojęcie *zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte*,

- stosuje formy grzecznościowe w swoich wypowiedziach,
- przedstawia się w kilku zdaniach w różnych sytuacjach komunikacyjnych,
- rozumie dosłowne znaczenia wyrazów w wypowiedzi,
- rozumie znaczenie wybranych stałych związków wyrazowych poznanych na lekcjach,
- tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje, np. prośbę, polecenie, podziękowanie, przeproszanie,
- zna pojęcie *synonim*, *wyraz bliskoznaczny*,
- w sposób logiczny i spójny wypowiada się na tematy związane z otaczającą rzeczywistością,
- rozumie, że tekst jest komunikatem,
- zna pojęcia *nadawca i odbiorca wypowiedzi*, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych,
- określa sytuację komunikacyjną,
- rozpoznaje komunikaty wyrażane za pomocą gestów,
- zna pojęcia *głoska, litera, sylaba*,
- zna pojęcie *etykieta językowa* i stara się stosować jej zasady,
- zna reguły pisowni: *rz, ź, ó, u, h, ch; nie* z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami; wielką i małą literą; *q* i *ę*; *i* po spółgłoskach,
- zamyka wypowiedzenia oznajmujące kropką.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- rozpoznaje w wypowiedziach rzeczownik, czasownik, przymiotnik i przysłówki,
- dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi,
- rozpoznaje w tekście formy czasów i rodzajów gramatycznych,
- rozumie rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata,
- przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej,
- rozpoznaje podmiot i orzeczenie w zdaniu,

- wyodrębnia związek główny,
- używa celowo wypowiedzi oznajmujących, pytających i rozkazujących,
- odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez czasownika,
- rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte oraz nierozwinięte i rozumie ich funkcje,
- posługuje się oficjalną i nieoficjalną formą polszczyzny,
- dostosowuje sposób powitania i pożegnania do sytuacji komunikacyjnej,
- rozumie proste przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi,
- używa w swoich wypowiedziach wybranych stałych związków wyrazowych poznanych na lekcjach,
- stosuje różne typy wypowiedzi w zależności od zamierzonego celu wypowiedzi,
- wie, że formy fleksyjne wyrazów nie są ich synonimami,
- wie, że treść tworzonych zdań powinna nawiązywać do wcześniejszych części tekstu,
- rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, ikoniczny, identyfikuje nadawcę wypowiedzi w opowiadaniach, powieściach, baśniach,
- rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi,
- rozpoznaje i nazywa uczucia wyrażane za pomocą mimiki,
- objaśnia różnicę pomiędzy głoską i literą,
- stosuje zasady etykiety językowej w sytuacjach codziennych,
- stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: *rz, ż, ó, u, h, ch; nie* z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami; wielką i małą literą; *q i ę; i* po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów,
- stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzi.

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- wskazuje różnice między rzeczownikiem, czasownikiem, przymiotnikiem i przysłówkiem,

- rozumie funkcję bezokolicznika,
- rozpoznaje w tekście formy osób,
- uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości,
- stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych,
- rozpoznaje funkcje składniowe orzeczenia, podmiotu i określeń w zdaniu,
- rozróżnia wyrazy określane i określające,
- używa wypowiedzi wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji,
- wyodrębnia równoważnik zdania w tekście,
- przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie,
- posługuje się oficjalną nieoficjalną formą polszczyzny ze świadomością zróżnicowania tych form,
- stosuje formy grzecznościowe w wypowiedzi ustnej i pisemnej (pозdrowienia, list, życzenia SMS),
- odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od znaczeń przenośnych,
- używa stałych związków wyrazowych zrozumieniem i świadomością celu,
- posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi,
- świadomie zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami,
- używa spójników i zaimków (bez znajomości terminów – etap propedeutyczny) w celu zespolenia tekstu,
- wie, że niektóre komunikaty różnią się systemem znaków,
- identyfikuje i opisuje nadawcę wypowiedzi lirycznej,
- dostosowuje sposób wyrażania się i zachowania do sytuacji komunikacyjnej,
- rozpoznaje znaczenie różnych niewerbalnych środków komunikacji,
- określa funkcje głosek, liter, sylab,
- przestrzega zasad etykiety językowej wymaganych w korespondencji,
- stosuje w większości wyrazów reguły pisowni: *rz, ź, ó, u, h, ch; nie* z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami; wielką i małą literą; *ą i ę; i* po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów,

- stosuje poprawnie kropkę w zapisie dat.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- określa funkcje rzeczownika, czasownika, przymiotnika, przysłówka w tekście,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o osobowych i nieosobowych formach czasownika w swoich wypowiedziach,
- określa funkcje form liczb, czasów, rodzajów i osób w wypowiedzi,
- używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy,
- stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych,
- wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu i określeń w zdaniu,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie zdania w swoich wypowiedziach,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach wypowiedzeń ze względu na cel wypowiedzi,
- funkcjonalnie stosuje w praktyce językowej zdania i równoważniki zdań,
- rozumie funkcjonalność przekształceń składniowych,
- zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej formie polszczyzny,
- dostosowuje sposób wyrażania się do sytuacji komunikacyjnej,
- świadomie wykorzystuje wyrazy o przerośnych znaczeniach do tworzenia własnych wypowiedzi,
- świadomie wykorzystuje stałe związki wyrazowe do bogacenia warstwy językowej własnych wypowiedzi,
- podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się,

- funkcjonalnie stosuje synonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi,
- stosuje synonimy w celu uzyskania spójności tekstu,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach komunikatów,
- funkcjonalnie posługuje się terminami: *nadawca odbiorca wypowiedzi* podczas

odbioru tekstów kultury,

- posługuje się różnymi werbalnymi i pozawerbalnymi środkami komunikacji – stosownie do sytuacji,
- nazywa i komentuje emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji pozasłownej,
- wykorzystuje wiedzę o głoskach, literach i sylabach w analizie warstwy brzmieniowej tekstów,
- przestrzega zasad etykiety językowej podczas komunikacji za pomocą narzędzi nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych,
- stosuje we wszystkich wyrazach reguły pisowni: *rz, ż, ó, u, h, ch; nie* z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami; wielką i małą literą; *ą i ę; i* po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów,
- poprawnie używa różnych znaków interpunkcyjnych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki,
- swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy zdania i budowy tekstu w wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu,
- swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji,
- przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii,
- przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej,
- świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi,
- samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania.